

Ködöböcz Gábor

„Fény és öröklét a szolgálat”

Köszönő és megköszöntő sorok

dr. Lisztóczky László 75. születésnapjára

Az irodalom és a ránk bízott tanítványok szeretetében azonosulva az Eszterházy Károly Főiskolán 18 éven át lehettem a mai ünnepelt tanszéki kollégája, asztalszomszédja és barátja. Az oktató és tudományos munkáját lehetőségként, felelősségként és kötelességként megélő, nagy hivatástudattal megáldott, roppant felkészült, mindenkori hallgatói által szeretett és tisztelt tanárembernek ismertem meg Lisztóczky Lászlót.

Amit az erdélyi kultúrhistoria égtartó embereként számon tartott néhai Márton Áron püspök vallott („Non recuso laborem” – Nem vetem meg a munkát), azt Lisztóczky László tanár úr is mindig életelvének és napi gyakorlatának tekintette. Ennek szellemében sohasem futamodott meg a munkától, mindvégig szeretetteljes elkötelezettséggel, szubjektív hitelességgel, hittel és alázattal tette a dolgát. S ha 2005-től tanárként már nem is, de irodalomtörténészként, szerkesztőként, irodalomszervezőként és a Dsida Jenő Baráti Kör alapító elnökeként lankadatlanul teszi mind a mai napig. És - mivel elvégeznivaló akad bőven - ne szabjunk határt a Gondviselésnek, maradjon ez így még nagyon sokáig!

A Lisztóczky Lászlóval együtt töltött éveket sok-sok közös élmény, megannyi derűs vagy éppenséggel kevésbé derűs emberi pillanat teszi emlékezetessé. A baráti hangú beszélgetéseken túl jó szívvel gondolok vissza olyan lélekiemelő, szívetlelket melengető alkalmakra, mint a fejlődő- és asztalifoci-bajnokság a Honfoglalás utca 21-ben, a Laci 60. születésnapjára rendezett ünnepség az MMK-ban, az általa szerkesztett antológiasorozat apropóján szervezett műhelybeszélgetés a Szabó testvérek (Zsolt és Bojta) jelenlétében, második önálló kötetem (*Értékvilág és formarend*) bemutatója a Kálvin Házban, ahol Laci fölöttébb megbecsülő módon, már-már szüleimet megríkatva méltatta az érdemeimet, közös kassai kirándulásunkra, amikor ő volt a sofőr, az idegenvezető, a gurman, a szóvivő, a gasztronómiai és kulturális szakértő egy személyben. Úgy rémlik, hogy a Szent Erzsébet székesegyház és a Márai-ház útba ejtése közben Kassa főutcáján mindig 'újabb és újabb' antikváriumra és könyvesboltra bukkantunk. És valahányszor elhaladtunk előtte – lévén szó ugyanarról az objektumról –, rendre be is tértünk, boldog izgalmossal kutatva a kedvükre való könyvritkaságok után. És láss csodát: kultúraéhségünket minden alkalommal csillapítani tudtuk, szépen hízott az aktatáska. Az egyik vendéglőben finom tót levesre, jóízű knédlire és egy-két pohár sörre is futotta. A magyar szó ugyan nem mindig talált, de elboldogultunk, és jól éreztük

magunkat. Az intenzív jelenlét örömet nyújtó, élménydús kassai kirándulásért mindmáig hálás vagyok Lacinak.

Lisztóczy László, az egykori debreceni diák – pár éves kalocsai kitérő után – Egerben lett otthonra. Még pontosabban – jelen sorok írójához hasonlóan – igazi otthonra lett Egerben. Abban a térterápiának sem utolsó ékszerdobozban, ahol az etalonként tisztelt Gárdonyi Géza, Bródy Sándor, Kálnoky László és Utassy József nyomán napjainkban elsősorban Serfőző Simon és Anga Mária legjobb hagyományokhoz méltó műveiben eszmélhetünk magunkra.

Lisztóczy László szoros egri kötődését, a várost szolgáló önzetlen tenniakarását az általa szerkesztett antológiák (*Végeknek tüköri – Versek Egerről*, 1999); *Cseppjeiben hősök vére forr – Versek az egri borról*, 2000) mellett a közelmúltban megjelent ragyogó, sokaknak tetsző tanulmánykötete (*A múltó idő mérlegén. Kuriózumok Eger irodalmi örökségéből*, 2014) is fényesen bizonyítja. És minő örömteli fejlemény: az utóbbi időben figyelemre méltó költői erényeket csillogtató Lisztóczy László újabban az általam jegyzett *Agria* lapjain is szívesen publikál. Újfént bizonyítandó, hogy az azonos szellemi vércsoportba tartozó, nemzeti horizontban gondolkodó, közösségi elkötelezettségű emberek között tartósan nincsenek, nem lehetnek egymástól elválasztó falak. „Volt is ezzel egy kevéske munka” – jegyezte meg fülig érő mosollyal egykori közös hallgatónk, jó barátunk, a költő, piarista tanár és örökfogadalmas szerzetes Bozók Ferenc a Dsida Jenő Baráti Kör legutóbbi rendezvényén. És ez nagyon jól van így, ezért is adjunk hálát a Fennvalónak, aki mindenek dacára mégiscsak a tenyerén hordoz minket, és bölcsen igazgatja útjainkat.

A mai ünnepelt számára Eger mellett a másik nagy szerelem Erdély, illetve az erdélyi magyar irodalom. Jóllehet sajtó kánonjában Benedek Elek és kiváltképpen Dsida Jenő abszolút elsőbbséget élvez, szüntelenül a részekből összeálló egészre, a sokféleségből kikerekedő teljességre összpontosítja a figyelmét.

A szerzetesi fegyelmet sem nélkülöző szolgálattevő morálból született meg az a kultúrmissziót teljesítő, nagy ívű és hiánypótló vállalkozás, amely az utóbbi évtizedek talán legnagyobb visszhangot kiváltó antológiasorozatában öltött testet. Az erdélyi magyar költők szakrális verseiből egybeszerkesztett nagy formátumú sorozat hat darabja afféle virtuális lírai regényként olvasható verskatedrális benyomását kelti. Az Istenről, szülőföldről, szerelemről, az emberélet fordulóiról, az erdélyiség misztériumáról és a természetről vallomást tevő verskötetekről a mostani jeles alkalom okán cím szerint is említést kell tennünk: *Isten kezében* (1992); *Hazahív a hűség* (1993); *Arany és kék szavakkal* (1994); *A megmérő idő* (1996); *Versekben tündöklő Erdély*, (1996); *Hegyek, fák, füvek* (1998).

A biztos kézzel komponált kötetekben magasságszférák és mélységperspektívák váltogatják egymást, s teszik misztériumszinten élményszerűvé a befogadás folyamatát. S miközben a szerkesztő Lisztóczy László rokonszenves hevülettel, távlatos szemlélet

jegyében vizsgálja a Trianon utáni korszak csillagterképét, az erdélyi magyar líra fejlődés- és természetrajzát is megragadja. Az antológiasorozat minden egyes darabja tanúságtétel és bizonyosság lehet arra, hogy a tisztán zengő nyelv erős vár a szorongattásban, menedék a gondban, oltalom a bajban. Újfént igazolva Kányádi Sándor örökbecsű tanítását: „egyetlen batyunk botunk fegyverünk az anyanyelv”. Hasonlóképpen ide idézve Ady Endre kőbe véshető üzenetét: „a nyelv élet és szentség, sőt istenség”.

A ma 75 éves Lisztóczy László mindenekelőtt az irodalomnak elkötelezett, könyvekben és versekben élő ember. Ugyanakkor a jellegzetesen Dsidára valló életöröm és életszépség megszállottja, az életigenlést, a diadalmas és megtartó életszentséget Adyval hirdető ember.

Méltó és üdvös hát, ha két kedves költőjével köszöntöm Öt, Isten gazdag áldását kérve életére és szolgálatára: „Mindenki szent, ki életet nyer,/ Mindenki fia és mindenki atyja/ S átkozott, ki létjét siratja.// (...) Csak örülni szabad, örülni,/ Ellankadni soha: mindent lebírni,/ Sírni nem szabad, sohse sírni” (*Vezeklő vigadozás zsoltára*). „Orrod-ba édes illatot gyűjts,/ szivedbe békét és mosolygást,/ szemedbe fényt, hogy az utolsó/ napon is tudj örülni folyvást/ s eképpen szólj csak és ne mondj mást:/ köszönöm, hogy tápláltatok,/ hús, alma, búza, lencse, borsó!/ Amint jó volt hozzám a bölcső,/ tudom, hogy jó lesz a koporsó./ Ki most lefekszik, nem kívánta,/ hogy földje legyen, háza, ökre,/ de amit látott, gyönyörű volt/ és véle marad mindörökre./ És övé marad mindörökre” (*Tízparancsolat*).

Kedves Laci, jubileumi születésnapodon szeretettel köszöntelek, kívánok Neked minden szépet és jót, legfőképpen derűt, napfényt és nyugalmat! Isten éltesen sokáig!

